

Iva Tratnik

Maske

9. 3.–14. 4. 2018
MMC KIBLA, Maribor

Palimpsestno kolažiranje resničnosti

Umetnost Ive Tratnik vključuje številne medije, sliko, skulpturo, risbo, kolaž, fotografijo, video, tekstilije, instalacijo in zajema različne umetniške prakse, performans, sodobni ples, gledališče. Ko ustvarjalno večplastnost poveže v celoto, posamezna dela zaobjamejo ves prostor v enovit, oseben, samosvoj izraz, ki mu ne najdemo primerjave. Erupcija geste presega specifične posameznih elementov razstave in se seli z ene forme na drugo, s stene na sliko, z risbe na ekran, se pojavi kot kolaž ali performans, skače iz statične na dinamično pripoved, vendar ostaja vsebinsko načrtana in začarana v kompleksni zasnovi.

Njeno partikularno postaja univerzalno, ko sprejmemo, da smo vstopili v monumentalno in vseobsegajočo namestitvev, in spoznamo, da sami pletemo niti medsebojnih odnosov, ki nam jih ponujajo umetnine. Te s svojo monumentalnostjo, simboliko, različnimi materiali in tehnikami zavzamejo prostor in nas vsrkajo vase. Umetnine komunicirajo na raznih nivojih, tako same med sabo, ko se povežejo skozi podobe, motiviko, barve kot z opazovalcem, opazovalko, ki iz njih sestavlja samosvoje pomene in podpomene bodisi na asociativni bodisi na pomenski ravni in nato s povezovanjem obeh.

Reminiscence iz zgodovine oziroma umetnostne zgodovine, ko z risbo poveže Botticellijevo Venero (Rojstvo Venere, 1484–1486) in Michelangelovega Davida (1501–1504) in ju telesno de-formira in re-konstituira (izvirna slika in kip sta na ogled v Firencah, Italija), ali ko Duchampov Akt, ki se spušča po stopnicah, št. 2 (Nu descendant un escalier n° 2 / Nude Descending a Staircase, No. 2, 1912), postane dekonstruiran mehanicistični načrt s pop-artističnim dodatkom ('nevidne') monty-pythonske roke (na več slikah), svojevrsten deus ex-machina, kot bi hotela povezati Michelangelovo Stvarjenje Adama s stropa Sikstinske kapele z 20. stoletjem v umetnosti, likovno in filmsko, in 21. stoletjem lastnega umetniškega ustvarjanja.

Na drugi strani v svojih delih z osebnimi temami, profanejšimi, 'vsakdanjimi' vsebinami, pa tudi z vpletanjem ljudskega izročila, razgrajuje intimne preokupacije, misli, vraže, šege, običaje, sanje, ki od znotraj razganjajo sliko, jo fragmentirajo, tudi dekonstruirajo v posamične detajle in v skupnosti likovnih elementov in ustvarjalnih postopkov vzpostavljajo svojevrstno platformo, razširjajo gledišče in jukstapozicijsko sestavljajo specifični umetniški anagram. Ko k temu doda skoraj mitološko simboliko, spominjajočo na skarabeja, ki so ga v staroegipčanski mitologiji častili kot simbol sonca, življenja in prerojenja, a pri Ivi Tratnik nosi rdeče-črn hrošč rdeči skratec iz družine šuštarjev, ki jih združuje značilnost, da nimajo očesc, ampak samo sestavljene oči.

Številne podobe plasti z različnimi postopki, se poigrava s perspektivo in dimenzijami, s čimer izpostavi določene strukture, ki živijo na likovnih delih in se prepletajo z drugimi, včasih nadrealističnimi prispodobami (kot čilski slikar Roberto Antonio Sebastián Matta Echaurren), čeprav bi njeno poetiko prej lahko označili za simbolistično. Takšni so tudi naslovi del, ki jih dobi s pomočjo I Činga in skupaj z artefaktom sami determinirajo celovito umetnino, ki se z načini predstavitve slike združujejo v eksemplarično univerzalno instalacijo, ki ne samo razpre umetničin univerzum, ampak pokrije tudi celoten prostor: razstavišče se spremeni v analogno potopitveno, mešano resničnost, po kateri nas vodijo njena dela.

V formi in v prostoru se odvija notranja dinamika, ki hkrati 'lepi' likovne elemente v sliko in jih ločuje, ki slike plasti v enovito umetniško krajino in jim podaja individualne naslove, ki z povsem originalnim, samosvojim, značilnim avtorskim pečatom postavlja Ivo Tratnik na scela avtonomno, razpoznavno in specifično mesto in jo težka primerjamo s čemerkoli, kar se dogaja v slovenski pa tudi svetovni umetnosti. Zdi se, da pristostvujemo kontinuirani borbi mnogih idej, predstav, porivov, ki se naenkrat znajdejo skupaj, sobivajo, živijo v navidezni resničnosti, ko tako hoče umetnica. In v to vlije ne samo sebe, ampak ponotranji svet in iz njega ustvari svetove, polno svetov, v katerih skuša zaobjeti celotno človeško zgodovino in jo ponuditi v avtohtoni futuristični 'preobleki', na kateri pa kmalu opazimo, da je drugačna, da nekaj ne ustreza, da je popačena in seveda metafizična, zgodi se nekakšen palimpsestni kolaž v (pre)brisani resničnosti.

Pred razmislekom, ali so umetnine Ive Tratnik futuristične ali gre za arhaično vklapljanje raznorodnih tem, pomenov, metafor, se je treba vprašati, kako se v njenih slikah prepletata dekonstrukcija v analitičnem razgrajevanju vsebin do ogolelosti, do kosti, ko ni ne mesa ne krvi, ampak ostane samo hrbtnica, navsezadnje smo vretenčarji, in destrukcija simbolnega v uporabi realnosti kot nekakšnega sintetičnega 'stanja', ki mimogrede lahko postane tudi sinestetično doživetje. Človek kot neločljivi del narave postane spomin iz umetnosti in obstaja tudi kot njen del in v njeni družbi. Ljudje zunaj umetnosti ne obstajamo. Kot bi želela še dodati, „življenje je kratko, umetnost je dolga,“ pri se čemer antični aforizem grškega fizika Hipokrata v latinskem prevodu obrne v „umetnost je dolga, življenje je kratko“.

Izvorni „Vita brevis, ars longa“ ali polatinjeni in bolj splošno izrabljani „Ars longa, vita brevis“ 'pregovor' je lahko tudi začetek razmišljanja o delu akademske slikarke, ki je vnesla nekakšno 'nelagodno svežino' na (slovensko) umetniško sceno, ko nas primarna lepota umetniških del očara, a to je samo trompe-l'œil, ki preslepi naše oko, medtem ko se vzpostavlja kompleksna, obsežna in vpijoča struktura, v kateri se velika oljna in akrilna platna, risbe, tekstilije, kolaži, fotografski in video portreti, skulpture in instalacije, najraje iz recikliranih materialov, znajdejo skupaj in nam uprizorijo svojstveno predstavo v različnih medijih. Da je umetnost Ive Tratnik dolga, pokaže njeno prehajanje med področji, ko se ne zaustavi in se v ustvarjalnih zamahih loteva tudi scenografije in kostumografije in celo nastopa v performansih in butoh sodobnih plesnih predstavah.

Peter Tomaž Dobrila

Iva Tratnik, rojena leta 1980 v Celju, Slovenija, je leta 2006 diplomirala in leta 2012 magistrirala iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, danes pa se kot samozaposlena v kulturi preizkuša in uveljavlja v različnih umetniških praksah. Leta 2015 kot ena izbranih ustvarjalk zastopa Slovenijo na milanskem Expu, leta 2017 se je samostojno predstavila v Galeriji sodobne umetnosti v Celju.

Iva Tratnik: Maske

9. 3.–14. 4. 2018

MMC KIBLA / KiBela, Ulica kneza Koclja 9, Maribor

Razstava je na ogled do 14. aprila 2018.

Vstop je prost. Vljudno vabljeni.

2018.KID KIBLA podpirata Ministrstvo za kulturo RS in Mestna občina Maribor.

Projekt RISK CHANGE (2016–2020) sofinancira program Ustvarjalna Evropa Evropske Unije.

KIBLA

KID KIBLA je članica M3C (Mreže multimedijskih centrov Slovenije); mednarodne platforme X-OP Izmenjava operaterjev in producentov umetnosti; in Mreže centrov raziskovalnih umetnosti (McRU).